

Előfizetési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somlai János.

Előfizetési árak:
Egész évre --- 24 K
Félévre --- 12 K
Negyedévre --- 6 K
Egyes szám ára 3 allér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
tési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1915.

XLIV. évfolyam, 24. szám.

Szombat, január 30.

Küzdelmek az oroszokkal.

Budapest, január 29. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos.
Erős havazás állott be.
Nyugat-Galliában és Lengyelországban csak felderítések, járőrsatározások és ahol azt a kilátási viszonyok épen megengedik, ágyuharcok folynak.

A Kárpátokban az uzsoki szorosától nyugatra az oroszok támadásait visszavertük, súlyos veszteségeket okozva az ellenségnek.

Vezérszállásnál és Volocnál a harcok véget értek, az ellenséget a hágók magaslatára visszaűztük és újból négyszáz embert elfogtunk.

Bukovinában nyugalom van.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, január 29. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, január 29.
A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadszínterről:

Az oroszoknak Kussen környékén, Gumbinentől északkeletre ellenünk intézett támadása az ellenség súlyos veszteségei mellett megheiusult.

Lengyelország északi részében nincs változás.

Bolimowtól északkeletre s Lovictól keletre csapataink az ellenséget elől levő állásából kiverték és behatoltak erőállásába. Az elhódított lövészárkokat heves éjjeli ellentámadásokkal szemben is egy kis darab kivételével megtartottuk és berendeztük.

A nyugati világcsata.

Budapest, január 29. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, január 29.
A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről:

Egy légi járműrajunk éjjeli repülés alkalmával számos bombát ejtett a dünkircheni vár angol hadtápparkjára.

Az ellenségnek a dümákban, Nieuporttól északnyugatra ellenünk intézett támadását visszavertük. A mi állásunkba egy helyen benyomult ellenséget éjjeli szuronyrohammal visszavetettük.

A Labasséi-csatornától délre az angolok megkísérelték a tőlük elfoglalt hadállás visszahódítását, de könnyűszerrel visszavertük őket.

Az arcvonal többi részén lényeges esemény nem történt.

Egyéb események.

A rabló oroszok.

Budapest, jan. 29. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Mint Kopenhágából sürgönyzik, az oroszok Kelet-Poroszországból Vilnába százezer márka értékű elrabolt mezőgazdasági gépet szállítottak s még újabb ilyen rabolt szállítmányokat várnak.

Libau bombázása.

Budapest, jan. 29. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Mint Berlinből sürgönyzik, az orosz vezérkar jelentése szerint a napokban Libaut bombázó Zeppelin tüzelés következtében a tengerbe zuhant, ahol orosz hajók elpusztították.

Elsülyesztett angol hadihajó.

Budapest, jan. 29. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati

Irodának Amsterdamból sürgönyzik, egy szemtanu hajóskapitány állítja, hogy a Tiger angol csatahajót egy német torpedónaszád elsülyesztette.

Az új közös pénzügyminiszter.

Budapest, jan. 29. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Bécsből jelentik, végleges megállapodások szerint az új közös pénzügyminiszter Körber volt osztrák miniszterelnök lesz. Körber kinevezése hétfőre várható.

Manuel exkirály Portugáliában.

Budapest, jan. 29. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Madridi táviratok szerint Manuel exkirály Portugáliában partralepett s hűveivel várja a fejleményeket.

Az országban a lázadás egyre terjed s a letartóztatások folyton tartanak.

Merénylet Goltz pasa és más török tábornokok ellen.

Budapest, jan. 29. „A Torontál“, ered. táv. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

A jaffai német konzulátus Konstantinápolyból azt a hírt kapta, hogy Goltz pasa és más török tábornokok ellen merényletet követtek el. (M. T. I.)

Új angol tartaléksereg.

Budapest, jan. 29. „A Torontál“ eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, londoni táviratok szerint újabb félmillió angol gyalogsági tartalék rendelkezésre áll a harcvonalba indulni.

HIREK.

— **Küldjünk katonáinknak thermosüveget, teát, konyakot, likőrt, csokoládét, caces-t!** Az adományokat köszönettel fogadja a hadtápparancsnoksághoz juttatja a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala, Budapest, IV., Váci-utca 38.

— **Az orvos a háboruban.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület szabadliceumában holnap, vasárnap dr. Dukesz József orvos tart előadást az orvos szerepéről a háboruban. Dr. Dukesz József ugyanis mint szakember s ugyanis mint előadó igen kiváló s így előadása nagyon érdekesnek és tanulságosnak ígérkezik. Az előadás a kaszinótársulat nagytermében lesz s pontban négy órakor kezdődik. Belépődíj nincsen.

— **Katonai kinevezés.** A király kinevezte Bogdány Béla és Biskoroványi Nándor tartalékos hadnagyokat főhadnagyokká és Malártsik Árpád tart. zászlóst hadnagygyá az 5. honvédelmi gyalogezredben.

— **A gabonaárak szabályozása.** A rendőrség figyelmezteti a közönséget, hogy a gabonaárak hatóságilag meg vannak állapítva és hogy annál drágábban árusítani rendkívül nagy pénzbüntetés terhe alatt tilos. A buza ára 39 korona, rozs 31 K 50 fill., árpa 26 K 50 fill., tengeri 20 K 50 fillér métermázsánként.

— **Torontáli amerikaiak hazafias áldozatkészsége.** A messze újvilágban Amerikában élő torontáli s délvidéki származású németjeink el nem muló hazaszereztetéről s nemes érzéséről tesz tanúságot az alábbi közlemény, melyet Ernőházáról küldtek lapunknak:

Hazánk délvidékéről mintegy 25 évvel ezelőtt megindult az amerikai kivándorlás, sokan nyultak vándorbothoz, hogy hazájukat elhagyva, a tengeren túl keressenek jobb hazát és boldogulásukat ott találják. Sokan megtalálták a keresett jobblétet, igen sokan azonban ezt nem találták; ezek vagy nyomorba jutva egy ideig tengették életüket, míg elpusztultak, vagy pedig még maradt annyiok az itt megtakarított és magukkal vitt készletről, hogy hazajöhessenek és itt minden anyagi erő nélkül, sokszor előrehaladt korukban egész előlről kezdjék a küzdelmet az élettel.

Azok közt, kiknek sikerült a tengeren túl előrejutni, van egy helybeli család, Lefor Ádám családja. Kilenc gyermekével Amerikába jutva, minden vagyon nélkül állt az idegen országban, ő és gyermekei ott munkába álltak, összes keresetüket egybegyűjtötték s midőn nehéz és verejtékes munkájuk gyümölcseként némi tőkét szereztek, egy farmot vettek, melyen közös gazdálkodást folytatva, ma már jelentékeny, sőt elég nagy vagyonnal rendelkeznek és jólétnak örvendenek.

A lapokból a nálunk Európában folyó háborúról arról is szereztek hírt, hogy hazánk hősi katonái miként küzdenek a haza védelmében és mily hősiességet fejtenek ki. Tudják, hogy mennyi családapa, szülőket eltartó fiu, testvér volt kénytelen otthonát elhagyni s a fenyegetett haza védelmére kelni és hadbavonulni s az itthon maradt szülők, gyermekek, testvérek ezalatt szükségét szenvednek.

A Lefor-család seniora, az öreg Lefor Ádám penditette meg azon eszmét, hogy itthon levő és talán szükségét szenvedő honfitársaink segítségére siessenek s ha ezt másképp nem tehetik, legalább anyagi hozzájárulásukkal támogassák őket.

Meg is indította a gyűjtést, melynek igen szép eredménye volt. Miután a délvidéki németek többnyire egy környéken tartózkodnak, a gyűjtést úgy intézték, hogy az egy-egy községbeliek gyűjtött pénzüket mindegyik az ő községének küldötte. Így 12 délvidéki községnek juttattak többé-kevésbé tekintélyes összegeket, melyek az elesett, megsebesült vagy betegségben elhalt tartalékosok családjai segélyezésére fordítandók.

A Lefor család gyűjtése 1300 koronát eredményezett, melyet Lefor József helybeli lakos, az öreg Lefor Ádám fivére, kinek a pénz ideküldetett, mai nap a községi pénztárba átadott azzal, hogy ezen összeg a fentemlített módon felhasználassék. Ezen gyűjtéshez a következő volt ernőházai, jelenleg amerikai Lefor-telepi (Gladstone város mellett) lakosok járultak hozzá: Öreg Lefor Ádám 50 dollárt = 250 K-t, Lefor Tamás 50 dollárt = 250 K-t, Lefor Jakab 50 dollárt = 250 K-t, Lefor A. Adám 50 dollárt = 250 K-t, Lefor Katalin 5 dollárt = 25 K-t, Lefor Domonkos 10 dollárt = 50 K-t, Lefor János 30 dollárt = 150 K-t, Schneider János 5 dollárt = 25 K-t, Heri András 5 dollárt = 25 K-t, Gleisinger János 5 dollárt = 25 K-t, összesen 260 dollár = 1300 korona.

A küldött összegből 100 kor. az itteni elesettek emlékére emelendő emlékoszlop-alaphoz esatoltatott, a fennmaradt 1200 koronához az öreg Lefornak itt lakó leánya és veje, Engel Mihály és Dorottya még 50 koronával hozzájárulván, 1250 korona a községi előljáróság, a plébános ur s a Lefor-család tagjai jelenlétében 32 család részére kiosztatott.

Amidőn a tőlünk elszakadt, de a nagy távolság és hosszú ideji távollét dacára mégis velünk érző honfitársunknak áldozatkészségét nyilvánosan elismerjük és ezért községünk nevében hálás köszönetünket nyilvánítjuk, egyúttal kívánjuk, vajha minden kint levő és jómódban levő honfitársaink ily áldozatkészséget fejtenének ki, mely sok szükségben szenvedőket lehetne ezáltal istápolni és mennyi könnyet lehetne leszáritani.

— **Fehér világ.** Tengernyi sár és piszok után tegnap reggel ragyogó fehérségre ébredtünk. Az elmúlt éjjel fagyosra fordult az idő és sűrű pelvekben megindult a hó, úgy, hogy reggelre majdnem lábnyi magasságban tiszta ropogós havat tapasztunk. Nem vagyunk ugyan valami nagy barátja a tének, de annyi sok sár és szürkesség után mégis inkább látjuk a téli fehérséget s a locsogó barna sár helyett a ropogós fehér havat. Jó ez azonkívül kinn a természetben a földeken is, takaróul a veteményeknek, amelyekre az idén kétszeresen szükségünk lesz a háboru ninestelenségében. És reméljük, hogy a fehér szemfedő alól azután mielőbb föltámad az élet, a virulás és a béke, amely a nyárnak legszebb gyümölcse lenne.

— **Ingyen tej.** A nagybecskereki feminista-egyesület anya- és gyermekvédelmi bizottsága a következő felhívást közli:

Kérem a nemesszívü emberekhez!

A hadviselés nehéz terheket ró az egész országra, a társadalom mindenütt áldozatkészen igyekszik a megváltozott viszonyokkal járó nyomoruság enyhítésére. Minden egyén jótékonyasági költségvetése tulon-tul meghaladja a megszokottat. Mégis — a jó ember erszénye olyan, mint az isteni könyörületesség kenyere, amelyből „háromezer embernek jutott és mindenik jól lakott belőle.” Aki készséggel ad, annak mindig van mit adni. Igaz, az állam rendelkezései megóvják a hadbavonultak családjait a nyomortól, de nem gondoskodhatik azokról, akiket a jelen nehéz viszonyok fosztottak meg kenyerüktől. A valódi nyomor elbuvik és csak a véletlen által, vagy egyes óvónők, tanítónők, tanítók bukkannak rá iskolába járó és el-elmaradozó gyermekek faggatásánál. Tudtunk-e olyan anyáról, aki hat gyermekével abból él, hogy az egyik kis fiúnak a kaszárnyában összegyűjtik a kenyérhulladékokat?! Vagy hogy kicsi gyermekek hétszámra, hónapszámra nem kapnak meleg ételt, tejet? Ne engedjük veszni édes hazánk egyik jövődó polgárát sem, de feledjük, hogy az ország jövőjét rontjuk meg, ha hideg közönytvel nézzük kis gyermekek éhségét! Kicsi áldozattal igen sokat tehetünk. Egy-egy

liter tej naponta egy-egy családnak nagy segítség. Szépen kérjük nemesszívü ur-hölgyeinket, jelentené a Feministák Egyesületének (Melenczei-ut 7.), aki hajlandó egy-egy liter tejet adni naponta. A pénz-adományokat pedig „Ingyentej” címen a Torontál szerkesztőségéhez kérjük küldeni.

— **Katonatemetés.** Ivánics Elek Sándor nagyszentmiklósi illetőségű népfőlkelő szakaszvezető tegnap a helybeli kórházban tüdővészben meghalt s ma délelőtt temették el katonai díszszel a gör. kel. temetőben.

— **Hősi halál.** Farkasról írják, hogy Ivkovic Pál es. és kir. 29. gyalogezredbeli őrmester, Farkas község köztiszteletben álló polgára f. hó 20-án Sátoraljaujhelyen a Kárpátok közt kapott sebe folytán hősi halált halt. A háboru kitörése akalmával Galicziában harcolt, több ütközetben vett részt és megsebesült. Sebéből felgyógyulva, a Kárpátok közt védte hazáját, míg egy orosz golyó ki nem oltotta életét. Halálát szülein, testvéreinek és nagyszámu rokonain kívül az egész falu gyászolja.

— **Halálozás.** Nagyszentmiklósról írják: Huzamos betegeskedés után f. hó 26-án 52 éves korában elhunyt Nagyszentmiklóson Róhrich Márton, nyugalmazott német-szentmiklósi községi jegyző, aki nyugdíjba vonulása után az Első Nagyszentmiklósi Takarékpénztárnál a pénztárnoki állást foglalta el, amely állástól a mult évben éppen betegsége miatt vissza kellett vonulnia. Temetése nagyszámu ismerőseinek, barátainak és a két Nagyszentmiklós községének impozáns részvete mellett tegnapelőtt délután 2 órakor ment végbe. Holttestét a német-szentmiklósi r. kath. temetőben lévő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— **Tartsuk tisztán a járdákat.** A beállott havazás folytán a rendőrkapitányság figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy házaik elől a havat söpörjék el s a járdát hintsék fel, mert ellenkező esetben a rendőrkapitányság szigoruan meg fogja büntetni őket.

— **Mire van szüksége a sebesült katonának?** A társadalmi közjótékonyaság a mai háborus világban ambicióval keresi a tért, ahol vitézül harcoló katonáinknak segítségére lehet; a céltudatos irány megadására külön hadsegélyző hivatal áll rendelkezésre, mely különös gondot fordít arra, hogy a társadalmi segélynyújtás a gyakorlati élet követelményeink teljesen megfelelő legyen. Ilyen gyakorlati követelménynek bizonyult a csatatéren megsebesült katonáknak kórházba való szállításukig fölforralt meleg tejjel, forró teával stb. erősítése, mely célra kitünően beváltak a thermosok. Az ötlet magyar embertől származik, aki a szekéren hozott, vagy gyalog vándorzó és a vérvesztés folytán a hosszú uton a megfagyás veszélyének kitétt katonáknak ugyszólván életét mentette meg thermosba vitt meleg tejjel. Köztudomásu, hogy a legnagyobb kinszenedés az a hosszú ut, melyet a sebesülteknek a harcstérről az állandó gyógyhelyig kell megtenni. Ezen a kinszenedésen segíteni mindnyájunknak emberbaráti kötelessége. Gróf Tisza István vetette fel azt a követésre méltó szép eszmét: „gyűjtsünk thermosokat!” Ezek segítségével enyhíthetünk testvéri szeretettel értünk küzdő katonáink nehéz helyzetén s elviselhetővé tehetjük súlyos szenvedéseiket. Thermosok segítségével módot nyújthatunk arra, hogy melegítő és erősítő italok mindig kéznél lehessenek. Thermosokon kívül szükség van erősítő italokra, tokaji borra, cognacra és likőrökre, azután csokoládéra és cacesre, amelyek szintén igen alkalmasak arra, hogy a meggyötört szervezetet felüldítsék. A vadászberekeknek bizonyára lesz nélkülözhető thermosok és minden módosabb háztartásban található felesleges erősítő ital. Mindezeket köszönettel átveszi a hadsegélyző hivatal Budapest, IV., Váci-utca

38. szám alatt levő raktára avégből, hogy azokat a hadtápparancsnokságokhoz juttassa. A vidéki adományokat legcélszerűbben a községi előjárásoknál lehet összegyűjteni, melyek azokat azután Budapestre juttatják.

— **A Vörös Félholdért.** A magyar társadalomhoz. A reánk, monarchiánkra és hű német szövetségeseinkre erőszakolt titáni harcban eddigelé csupán egy nemzet sietett igaz ügyünk támogatására, egyedül a török császárság volt az, mely híven évtizedes kipróbált barátságához, részt kért magának a küzdelemből s fegyvert fogott oldalunkon a közös ellenség ellen. A török nép így megosztja velünk Európa nyugalmaért és szabadságáért vívott tusánk veszélyeit és fátalmait, Törökország bajtársunk s mi véle egyek, testvérek vagyunk a nagy háború minden dicsőséges erőfeszítésében. Hisz egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk az ő győzelmük, az ő dicsőségük és szenvedésük a miénk s kiontott vérük is testvérien a miénkkel egyesül a nagy küzdelem e hősi napjaiban. Becsület, tisztelet és szeretet az igaz ügyért helytálló vitéz török nemzetnek! Am e rokonszenv és bajtársi együttérzés részünkről ne csak szavakban nyilvánuljon, a velük való egység tettekkel domborodjék ki a háború minden vonatkozásaiban. A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös Félhold-Egyesület testvéri szózzattal fordult hozzánk, magyarokhoz. Nemes munkájában, melyet a Vöröskereszt mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri. E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébresszen a magyar társadalomban. Gondoljunk az ügyünkért, éretünk harcoló és sebesülő távoli török bajtársakra s az irgalom jelképe, a Kereszt nevében adakozzunk a Félhold irgalmas céljaira. A rokonérzés hálás, szép bizonyítéka lesz ez a magyar társadalom részéről. Adakozzunk! A gyűjtött adományokat mi rendeltetési helyükre, a Vörös Félholdhoz juttatjuk. Budapest, 1914. Sylvester napján. A „Vörös Félhold” támogatására alakult Országos Bizottság. — Gróf Khuen-Héderváry Károly elnök, özv. gróf Károlyi Istvánné elnöknő és a nagy bizottság.

— **Adomány az ingyen tejre.** Roemer Elis 2. koronát küldött ingyen tejre a nagybecskerei anya- és gyermekvédelmi bizottsághoz.

— **A dohánybevéltetés határnapjának elhalasztása.** A mostani rendetlen időjárás nagyon megnehezítette a dohány csomózását. Még december hónap elején is napos, száraz idő volt, úgy, hogy a dohány csomózása lehetetlen volt, viszont az utóbbi hetekben oly nedves lett az idő, hogy a dohányból szinte facsarni lehetett a vizet, úgy, hogy ismét lehetetlen a dohány csomózása. Ezért a kitűzött rendes beváltónapra a dohánytermelők legnagyobb része nem tudja az idejű dohánytermését beszállítani. A beváltó határnap elhalasztása tárgyában a dohányjövődéki központi igazgatóság úgy határozott, hogy a termelő dohánytermését általában bármily fontos oknál fogva (nedves időjárás, csomózás és simítás fönnakadása, utak járhatatlansága stb.) a kitűzött határnapon a beváltóhivatal raktárába nem képes beszállítani, úgy ezt a körülményt a termelő a beváltóhivatalnak nyolce nappal a beváltó határnap előtt bejelenteni tartozik, amely alkalommal új beváltó határnap kitűzését kérheti. A bejelentés és új határnap kérése írásban vagy szóval is történhet. A kért halasztást a termelő minden akadály nélkül megkapja.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskerei anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Kovács István rk. földműves és Halász Katalin rk. — Stoiconescu Vince gk. földm. és Birescu Paraszláva gk. — Kolarov Radivoj gk. napszámos és Gyukity Ilona gk. — Reitenbach Ferenc rk. törzsörösmester és Heingl Mária rk.

Születések: Ili Péter gk. bog-nár, fiu. — Kovács János rk. takács, fiu. Rossier Jakab rk. pincér, leány. — Herda János rk. kőműves, leány. — Dr. Pécs

Aron gk. orvos, leány. — Nagy István rk. Máv. állomáselőjáró, leány. — Mihajlovics Károly rk. szobafestő, fiu. — Kranz Miklós rk. kőműves, fiu. — Mihajlov Lázár gk. napszámos, leány. — Relyu Vojin gk. földműves, 2. fiu. — Jakus József rk. kőműves, leány. — Wolf Mátyás rk. napszámos, leány. — Bail Fülöp rk. cipész, leány.

Halálozások: Pálkás Ilona rk. 1 hónapos, göröcsök. — Kirtyanszki Deszanka gk. 1 éves, göröcsök. — Bogdanov István gk. 75 éves földműves, szurt seb. Röhlng Péterné rk. 22 éves, tüdőgyulladás. — Koch Péter rk. 33 éves napszámos, tüdővész. — Gruin Lyubomir gk. 12 éves, agyhártyalob. — Kirtyanszki István gk. 58 éves napszámos, tüdőtagulás. — Mucz Sznylva gk. 6 éves, tüdőlob. — Muntján Tivadar gk. 80 éves napszámos, aggkór. Kozakov Sarolta gk. 22 éves, eskór. — Ambrózy Ede ág. ev. 82 éves könyvkötő, aggkór. — Radovansev Simon gk. 84 éves, aggkór. — Ivánics Elek gk. 42 éves szakaszvezető, tüdővész.

A falu jegyzője.

— január 30.

E cím alatt közöl vezércikket „Az Est” ez évi 26-ik számában és kérelmetlen kritikával állítja oda a falu jegyzőjét mint szívtelen népmese alakot, elhagyott özvegyek és anyák riogatóját, kurgatóját, azon állítólagos panaszok folytán, amelyek hozzáértek hadbavonultak hozzátartozói részéről a segélyezésekből kifolyólag.

Ha van köztisztviselő, akinek munkásságát hatványozva veszik igénybe e nagy napok, úgy annak legelsőbbje a községi jegyző.

A mozgósítás elrendelése óta éjjelnappal egyhuzamban permanenciában vagyunk. Rendkívüli működésünket még a mozgósítás előtt kezdttük meg annak előkészítésével akkor, amidőn róla a nagyközönség még mit sem tudott.

A mozgósítás tüneményes lebonyolítása a jegyzők érdeme. Mi jegyzők, az oly sokszor pelengérré állított falusi zsarnokok irtuk össze a népfölkelőket, mi vonultattuk be. Mi láttuk el a hadvezetőséget loanyaggal, szekerekkel, élelmicikkel. A vöröskereszt adományokat mi gyűjtöttük tulnyomó részben. Az aranyat vasért mi szolgáltatottuk. A modern élelmesség százféle címetek kreált a hazafias adakozás kihasználására s az összes Augusztagyorsregély és egyéb alapok a mi tevékenységünket vették és veszik igénybe kitűzött céluk elérésére.

Merem állítani, hogy a különféle közjótékonyági intézetek 90%-a csődbe kerülne, ha mi lealáztott jegyzők részükre nem gyűjtjünk. A gyűjtőívek első helyén a mi adományunk szerepel. Csak akkor számíthatunk követőkre, ha az adakozásban jó példával előjárunk. A mi eredményünk és gyűjtésünk nem lesz közzölve a napilapokban. Mi abból reklámot nem csinálunk, hanem szerényen, önzetlenül és meggyőződésből adjuk és szedjük filléreinket a jótékonyág oltárára.

A mi érdemünk a buza betakarítása, elcséplése, a tengeri letörése. A mi támogatásunkkal lettek a mezők újra bevetve, hogy a majdan hazakerülő hős fiaink kenyerét biztosítsuk.

Az elrendelt intézések mi hajtottuk végre és nekünk köszönhető, hogy a kolera és egyéb betegség járványára nem fejlődhetett.

Mindezeket megfogyott személyzetel, csaknem egyedül végeztük. S hogy e nagy tülekedésben még mindig a porondon állunk rendületlenül, ezt munkabírásunk legteljesebb kihasználásával és hazafias, kötelességtudó önértetünknek köszönhetjük. A mi haterünk a község. Ellenségünk a kitűzött munka, melyet ha legyőztünk, mint küzdelmünk gyümölesét a haza oltárára rakjuk.

Kitűzött célunktól hirlapi kirohanások nem téríthetnek le. Nem vagyunk érdemrendekre, nekünk elégséges a tudat, hogy e súlyos megpróbáltatások idején mi is résztvettünk bár fegyver nélkül azon titáni harcokban, melyek elősegítik függetlenségünk kiváását. Ha majd drága

hazánk a nemzetek soraiban azon helyre kerül, amelyre praedestinálva van. büszke megelégedésünkre fog szolgálni a tudat, hogy a nagy küzdelemben mint a nemzet napszámosai mi is részt vehettünk.

„Az Est” tisztelt cikkiróját pedig kérem, ne igazuljon. Ne intézzen ideges kirohanásokat, hanem menjen el az illetékes pénzügyminiszteriumba, ott meggyőződhet, hogy ötszázezernél több család részesül állami segélyben, mely segély a napi egymillió koronát meghaladja. Ott azt is megtudhatja, hogy az 1914. évi XLV. t.-c. meghozatalát a segélyezések mérvének korlátozása tette szükségessé. Az állam pénze nem Csáky szalmája, de pénztára sem kifogyhatatlan.

A nép egyrésze azt gondolja, hogy a hadbavonulásért napidíj jár s azt követi akkor is, ha megélhetése biztosítva van. Az ilyenket mi jegyzők támogathatjuk? „Az Est”-ben jelzett panaszok pedig csak ilyenektől származhatnak.

Ilyenek jajsza (?) készíthette Csikmegye alispánját is a néki imputált rendelet kiadására, amelyben állítólag a jegyzőket általánosságban megvádolja, „hogy a hozzájuk forduló, rendszerint női családtagokkal durván, sőt becsület-sértően járnak el.”

Nem ismerem a csiki jegyzőket, de kizártok tartom, hogy ily általános kirohanásra okot szolgáltatott volna. A renitensekkel bánjon el a felettes hatóság, de az érdemeseket ne állítsa pelengérré, mert hogy az összes csiki jegyzők durvák volnának, az bizonyára kizárt dolog.

Jól mondja „Az Ujság” 1913. évi 171. számában megjelent cikkében, hogy a magyar községi jegyzőnél lehetetlenebb hatósági személy az egész föld kerekén nincsen. Ő az a nagy Mindenki a közigazgatásban, aki tulajdonképpen Senki. Végez mindent: a község dolgait, az állam dolgait, a köznép dolgait. Mindenki parancsol neki és mindenki kihasználja, de mindenki jogot tart arra is, hogy meggyanusítsa.

Tisza István miniszterelnök egyik beszédében a jegyzőkről következőleg nyilatkozott: En életem legjavát falu, a falusi néppel való mindennapi érintkezésben éltem át s éppen ezért ismerem a jegyzői állás fontosságát és ismerem a jegyzői kart az életből s rég él bennem az a meggyőződés, hogy kevés hivatás van, amely olyan tág mezejét nyitná fel a valóban áldásos tevékenységnek, mint a jegyzői hivatás, kevés tagja van a magyar társadalomnak, aki polgártársai magán- és közügyei szempontjából üdvösebb tevékenységet fejtené ki mások jogos érdekeinek előmozdítása körül, mint a jegyzői kar. En bennem évtizedek tapasztalata érlette meg azt a rokonszenvet, azt a megbecsülést, amelyet az ország jegyzői karával szemben érzek.

Sándor János belügyminiszter pedig a jegyzők országos küldöttségének ezeket mondta: En a jegyzői kart és a jegyzői hivatást nem elméleti tankönyvekből, nem távolról hozzám szálló hírekből, hanem abból az időből ismerem, amikor e karral együtt dolgoztam, amikor a jegyzőket mint a magyar közélet igazi hűséges munkásait, nekem becsületes segítő munkatársaimat közvetlenül az életből megismertem, munkájukat becsülni és egyéniségüket szeretni megtanultam. Tisztelni és becsülni azért, mert láttam, hogy sokszor igazán emberfölötti munkát, lelki-erőt kívánó nehéz küzdelmek közepette is hogyan tudtak lelkesedéssel és tudással végezni. Hogy a közigazgatás a községekben ezernyi nehézség közepette sem akadt fönn és törvényeink ezer nehézség és házag ellenére odakünn is végrehajtottak, azért az érdem oroszlánrészre a jegyzői karé.

Akikről illetékes helyen ily vélemények vannak, akiket az ország vezető férfiai megbecsülnek, akik agilitásának köszönhető a hadikölesön sikere, tapintattal közreműködtek mindenkor a nemzetségek hazafias nevelésében, azokat hozzá nem értő avatlatlan kritikusok ne bírálják s hagyjanak minket menni megkeddett utainkon.

Csenta, 1915. január 27.

Grandjean Géza
községi jegyző.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1914 szept. 7-től tov. rendelkezésig.

INDUL.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarról.			
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt		6:21	
Karlova—Szegedre délután		1:13	
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután		4:00	
Pancsovára délután		5:18	
Karlova—Szeged—Budapestre este		7:18	
Pancsovára délelőtt		8:10	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.			
Módos Temesvárra reggel		3:33	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon reggel		2:28	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon délelőtt		11:55	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon délután		5:25	

ÉRKEZIK.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarra.			
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt		6:49	
Budapest—Szeged—Karlováról délután		4:50	
Budapest—Szeged—Nagykik.—Karlováról este		9:21	
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt		9:28	
Temesvár—Zsombolyáról este		6:30	
Pancsováról délelőtt		8:38	
Pancsováról este		6:52	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.			
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon este		9:34	
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon délután		4:10	
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon délelőtt		8:28	

Hirdetések.

Egy öt szobából

és a szükséges mellékhelyiségekből álló

utcai lakás

május hó 1-ére kiadó.

Bővebbet a háztulajdonosnál Zápolya-u. 3.
99-2-1

A nagyikindai járás főszolgabirjától.
3002-914. szám. 84-3-3

Pályázati hirdetmény

Bocsár községben szervezett második községi szülésznei állásra pályázat van hirdetve.

Ezen állással 240 korona évi javadalom és minden szülésnél való közreműködésért 2 kor. látogatási díj élvezete van egybekapcsolva. A vagyontalan szülőknel díjtalanul köteles a szülésznek közreműködni.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1908: XXXVIII. t. c. 27., illetve 28. §-ában előírt minősítést igazoló oklevelekkel s eddigi alkalmazásukat igazoló bizonylattal és erkölcsi bizonylattal felszerelt kérvényeket a nagyikindai szolgabírói hivatalhoz 1915. évi február hó 28-ig nyújtsa be.

Nagyikinda, 1915 január 16.

Sztojánovics, tb. főszolgabíró.

A bókai és kiszezsényi határban

343¹/₂ hold legelő

100, 100, 70 és 73¹/₂ holdas parcellákban

f. évi december hó 31-ig

bérbeadó.

Probst István
gazdasága Torontálszécsány.

90-3.1

Riessner kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb felytonégője.

Egyszeri betűzéssel egész télen ég, mi által a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megakartatik.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó.

Gázölés vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges meleg, különösen a szoba alsó légrétegeiben is

Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal vaskereskedésében az arany kaszához Nagybecskerek, Hunyadi-utca 606/37.

Tüzifa, kőszén, koks, antracit

Lucsics-fatelep

NOVAK F. M.

Telefon 301

Telefon 301

98-1.1

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi diszoklevelet, illusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklám-cédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál” kiadóhivatalába intézendők. 425-x 92

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

MEGHÍVÓ

az „ANTALFALVAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG” folyó évi február hó 21-én délután 3 órakor az intézet helyiségében tartandó

VII. rendes évi közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

- Ezen közgyűlés elnökének megválasztása, jegyző-könyv hitelesítésére két részvényes és háromtagú szavazatszedő bizottság kijelölése
- Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése.
- Az 1914 évi zárszámadások előterjesztése, a felmentvény megadása.

Antalfalván, 1915. évi január hó 25-én.

- A tiszta nyereség felosztása.
- Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és a választmány választása.
- Esetleg s indítványok, melyek az alapszabályok 22. §-a szerint 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnak írásban bejelentendők.

AZ IGAZGATÓSÁG.

MÉRLEG-SZÁMLA 1914. DECEMBER 31-ÉN

VAGYON			TEHER		
	K	f		K	f
1 Készpénz	31180	22	1 Részvénytőke	150000	—
2 Váltótárca	667352	—	2 Tartalékalap	42423	22
3 Értékpapírok	34023	46	3 Különleges tartalékalap	1060	—
4 Pénzintézetek folyószámlán	5507	18	4 Nyugdíjalap	1842	21
5 Adóssok folyószámlán	1619	07	5 Betétek	435215	85
6 Letételek	905	79	6 Visszeszámitott váltók	81254	—
7 Letételek	4102	17	7 Lombard-kölcsön	3600	—
4 1/2% magy. korona járadék	2073	60	8 Hitelezők	513	36
3 db Ombank részvény	5835	—	9 Fel nem vett osztalék	161	—
6 0% magyar hadikölcsön	4875	—	10 Hátralékos kamatadó	13	02
Különböző pénzintézetek rész.	21244	86	11 Átmeneti kamatok	7274	40
			12 Nyereségáthozata múlt évről	30140	—
			13 Nyereség	1965143	2001
	744692	89		744692	89

VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA 1914. DECEMBER 31-ÉN.

VESZTESÉG			NYERESÉGEK		
	K	f		K	f
1 Betéti kamatok	26253	27	1 Nyereségáthozata múlt évről	364	40
2 Alapok kamatja	2565	40	2 Váltókamat és járulékok	70351	49
3 Visszeszámitási kamat	7172	97	3 Folyószámla kamatok	34	91
4 Adók és illetékek	7260	91	4 Értékpapír kamatok	1322	30
5 Fizetések	4641	69			
6 Költségek, lakbér és biztosítás	2841	42			
7 Értékpapír árfolyam veszteség	236	40			
8 Leírás a váltótárcából	934	42			
9 Leírás a felszerelés értékéből 10%	455	80			
10 Nyereség	10018	83			
	72381	11		72381	11

Kelt Antalfalván, 1914 évi december hó 31-én

Paraszka Antal s k pénztáros.

Rapos Pál s k. könyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Mikus Janno s. k.

Bulik Djuro s. k.

Karlovszky György s. k.

Szládecsek György s. k.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE:

Az igazgatóság által előterjesztett 1914 évi zárszámadásokat, mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát átvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy azok az intézet könyveinek teteleivel megegyeznek, a kereskedelmi törvény és alapszabályaink követelményeinek mindenben megfelelnek, ennek alapján javasoljuk az előterjesztett mérleget, valamint a nyereség felosztási javaslatot elfogadni és úgy nekünk, mint az igazgatóságnak a felmentvényt megadni.

Kelt Antalfalván, 1915. évi január hó 25-én.

Jármiczky György s. k.

Jarmatzky József s. k.

Floth Emil s. k.

Első Torontálszécsányi Takarékpénztár mint Részvénytársaság Zárszámadata 1914-ik évre.

Vagyon.	Mérleg-számla.		Teher.	
Pénzkészlet	29386	89	Részvénytőke	200000
Leszámitolt váltók	1840349	10	Tartalékalap	183000
Előlegek	400	—	Tarontálszécsányi szegényalap	130
Ingatlanok	71468	83	Betétek	1003281
Intézeti ház	18200	—	Visszleszámitolt váltók	548252
Felszerelés	1200	—	Átmeneti kamatok	15713
Letétek	237	40	5% alapszabályszerűleg a tartalékalaphoz	1397
Értékpapírok	9750	—	Tiszta nyereség	26561
Átmeneti kamatok	3808	—		99
Girószámlai követelés, Osztrák-Magyar-Banknál	713	54		78
Követelés más pénzüintézeteknél	2823	87		27959
				77
	1978337	63		1978337
				63

Tartozik.	Nyereség- és veszteség-számla.		Követel.	
Betéti kamatok	57478	—	Nyereség áthozat 1913. évről	2650
Betéti kamatadó	5747	80	Váltóleszámitolási kamatok és díjak	143426
Adó és illetékek	13675	88	Ingatlanok jövedelme	3027
Visszleszámitolási kamatok	22685	13	Intézeti ház jövedelme	1040
Lakbér	800	—		
Üzleti költségek	3535	90		
Leírások: a felszerelésből	200	—		
a kétes követelésekből	955	16		
Felügyelő-bizottsági tiszteletdíj	800	—		
Jelenléti jegyek	3600	—		
Tiszti fizetések	12706	66		
Tiszta nyereség	27959	77		
	150144	30		150144
				30

Torontálszécsány, 1914. évi december hó 31.

A könyvelőség: Sabarich Antal s. k.

Az igazgatóság:

Probst István s. k. vezérigazgató. Feimer István s. k. Kíndl Miklós s. k. Probst Károly s. k. Klope István s. k.
Feimer Miklós s. k. Feimer János János s. k. Probst Alfréd s. k.

Fenti mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát megvizsgáltuk és az intézet fő- és segédkönyvelvel megegyezőnek találtuk.

Torontálszécsány, 1915. január hó 23-án.

A felügyelő-bizottság:

Franz J. L. s. k. elnök. Szilber Gyula s. k. Kíndl János s. k.

Tisztelt közgyűlés! Van szerencsénk jelenteni, hogy az „Első Torontálszécsányi Takarékpénztár mint Részvénytársaság” ügykezelését a lefolyt évben rendszeresen ellenőriztük és mindent rendben találtunk. — Az 1914. évi mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát megvizsgáltuk, ezeket a helyesen vezetett könyvekkel összehasonlítva, megegyezőnek találtuk, — hozzájárulunk az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó indítványához és kérjük, hogy ugy az igazgatóság, valamint részünkre a felmentvény megadassék.

Torontálszécsány, 1915. január hó 23-án.

A felügyelő-bizottság:

Franz J. L. s. k. elnök. Szilber Gyula s. k. Kíndl János s. k.

30 darab 1 éves igen szép,
fajliszta, erős csontozatu,
göndörszörű, szőke

**mangalica
tenyészkán**

≡ eladó. ≡

Probst István
gazdasága Torontáiszécsány.
80-3.2

Ház-eladás.

A Garay-utcában levő 2255/8. számú

ház eladó.

Bővebb tájékozással szolgát:

Wégling István

áll. isk. igazgató, Honvéd utca 5. szám.

97-x.1

335-915. ügyszám. 89-3.2

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék az 1874: XXXV. t. c. 44. §-a értelmében felhívja mindazokat, akik a néhai Kossa Endre volt módosi kir. közjegyző biztosítékára az id. törvény 173. §-ánál fogva törvényes zálogjoggal bírnak, hogy **követeléseiket** ennek a hirdetménynek a hivatalos lapban való harmadszori közzétételétől számított 3 hó alatt a kir. törvényszékhez bejelentésük, mert különben azok tekintetbevétele nélkül fog a kir. törvényszék a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnál 1915. évi január hó 22. napján.

Gavrilovits István s. k.,
kir. törvénzéki jegyző.

**A Magyar-Francia Biztosító
Részvénytársaság**

a most bevonuló

népfölkelők életbiztosításait

— elfogadja —

azonnali érvénnyel a

háboru veszélyére is.

• Bővebb felvilágosítást nyújt

a nagybecskereki főügynökség

(Linyacsky-féle házban, a nagyhidnál).

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi balzsama

biztos hatással van köhögésnél, rekedtségnél, hörghurutnál, mellbajoknál, tüdőbajnál, különösen influenza, gyomorgörcs, máj- és lépdaganat, étvágytalanság, rossz emésztés, fog- és szájbetegségeknek, égési sebek, kiütések sübnél. 12 kis, vagy 6 dupla üveg, vagy egy utazó üveg K 5.60. (1066-206)

Egyedül valódi Centifolien-kenőcs

gyógyítja a legrégebb rákszerű sebeket, daganatokat, sérüléseket, gyuladásokat, karbunkulusokat, eltávolít idegen anyagot, megakadályozza a vérmérgezést és üszkösödést és legtöbb esetben feleslegessé teszi a műtétet 2 doboz K 3.60 az összeg előzetes beküldése után küld naponta Thierry v. A. gyógyszerész Pregrada Rohitsch mellett, Brady Károly gyógyszerész Bécs 1., nagybani eladás Thalhammer & Seitz és Kochmeister Utóda drogériáiban, kapható továbbá minden nagyobb gyógyszerárban és drogériában.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Asztalos:

Szelentzky Pál, Árpád-utca.

Bádogos:

Schmidt Ferenc, Nicky-utca.
Walik István, József főherceg-u.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.-Francia bizt. társ. József fkg-u.
Ifj. Bigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 21.
Rosenberg Salamon (Magyar Elet- és Járadék), Ferenc József-tér. Telefon 3-22.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Gabonatér.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-u.

Bútorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Weinberger K., Hunyadi-u.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.
Perger Rezső, Jókai-u.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mesznik R. Özevegy, Hunyadi-utca.
Goldberg Mihály, Hunyadi-u.

Fényképész:

Oroszy Lajos, Korona-utca.

Fűfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis Sándor, Klub-kávéházzal szemben.
Kovács Ödön, Hunyadi-utca.
Tóth József, Hunyadi-utca.

Feremütem:

Buzolich József, Hunyadi-utca.

Fűzer- és csemegekereskedés:

Fendler József, Hunyadi-u.
Weiterschan József, Hunyadi-u.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
Csókás Antal, Nicky-utca.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kellner J. utóda Czikajló, Hunyadi-u.
Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, Szerb egyház-palota.

Hálógyár:

Csuszner János.

Kalapkészítő:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Kalapraktár:

Sindelas Béla, Hunyadi-utca.

Kávéházak:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidárúüzlet:

Benó testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy és Szepessy, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kocsigyártó:

Amend Ferenc, Nicky-utca.

Kőművesek:

Gazdig György, Szerbtemplom-u.
Hoff N. és társa.
Klaszky Jakab, Váraljai-u.
Mattern Mihály, Juranics-u.
Pányi János.

Lakk-, kenee-, és festékáruraktár:

Pencz János, Megyeház-utca.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Mészáros és hentes:

Büerle testvérek, Városházépület.
Prokisch Gyula, Hunyadi-u.

Mozigépek, berendezések:

Berger Árpád, Hunyadi-utca.

Műköszörüs:

Molnár János, Nicky-u.

Női kalapüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kész kosztüm és bluz:

Schwartz Dávid, Hunyadi-utca.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-u.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-u.
Schwarz Dávid, Hunyadi-u.

Sírkórtár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, Szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.

Szénkereskedés:

Herzog Gyula, Kinizsy-u.

Szeszgyár:

Lukács és társa, Kültelek.
Schwirthlich Alajos, Aradáci-u.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és fiai.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Gerő Henrik, Korona-utca 4.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-u.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Gál István, Orient-étterem
Habrich Ferenc, Melencei-u. 29.
Kovács János, vasúti vendéglő.
Magyar Király sörécsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-sörécsarnok
Tóth és Norizzán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.